

Экономиканы цифрландыру: әлемдік тәжірибе және Қазақстанның мүмкіндіктері

¹*ИСКАКОВ Бауыржан Мұратбекұлы, э.ф.к., профессор, iskakov82@mail.ru,

²КАДРИНОВ Маулет Хасенович, PhD, аға оқытушы, m.kadrinov@kazatu.kz,

³ШМАРЛОВСКАЯ Галина Александровна, э.ф.д., профессор, galina.shmarlovskaya@gmail.com,

²ТОКЕНОВА Сандугаш Мейрамжановна, PhD, аға оқытушы, Sandi_77@inbox.ru,

¹АХМЕТЖАНОВ Саламат Нұрболатұлы, докторант, salamat041090@gmail.com,

¹Тұран-Астана университеті, Қазақстан, Астана, Дүкенұлы көшесі, 29,

²«С. Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті» КеАҚ, Қазақстан, Астана, Жеңіс даңғылы, 62,

³Беларусь мемлекеттік экономикалық университеті, Беларусь Республикасы, Минск, Партизанский даңғылы, 26,

*автор-корреспондент.

Аңдатпа. Мақаланың негізгі мақсаты – Қазақстан Республикасының цифрлық экономикасын дамыту, негізгі мәліметтерді анықтау үшін ұйымдастырушылық негіздерді қалыптастыра отырып экономикалық қалыптасудың қазіргі тенденцияларын анықтау. Зерттеу әдістері ретінде кешенді зерттеу әдісін қолдануға бағытталған және статистикалық, салыстырмалы, логикалық-құрылымдық және факторлық талдау әдістері де қолданылады. Қазақстанның таяу болашақтағы дамуының негізгі бағдары цифрлық экономикаға көшу болып табылады. Бұл экономикалық жүйенің қалыптаспауынсыз бірде-бір ел жаһандық экономикада бәсекеге түсе алмайды. Ең табысты халықаралық консалтингтік компания болып табылатын «Accenture» компаниясының ақпараттары бойынша 2025 жылға қарай әлемдік экономиканың төрттен бір бөлігі цифрлық болады. Цифрлық технологиялар табиғаты бойынша экономикаға тез еніп, өндірісті ұйымдастыру формаларын өзгерте алады, еңбек өнімділігін, кірісті арттырады және тиісінше, халықтың өмір сүру сапасын арттыру үшін жағдай жасайды. Осы айтылған көрсеткіштер Қазақстанның барлық салаларында болған кезде табысқа жете алады. Алайда, бұл жүйенің дамуына кедергі болып келесілер табылады, яғни мемлекеттік бағдарламаларды іске асыру кезінде болатын білім беру, бизнес және азаматтар арасындағы қатынастар, ашықтық пен сенім қатынастары, мүдделер мен жауапкершілік арқылы құрылған әлеуметтік ортаның дайын болмауы.

Кілт сөздер: цифрлық экономика, технология, әлеуметтік даму, білім, еңбек нарығы, индикаторлар, экономикалық негіздері, цифрлық нарық, цифрландыру салалары, цифрландыру тиімділігі.

Кіріспе

Қазіргі заманғы даму кезінде көптеген елдерде цифрландыру экономикалық дамудың стратегиялық басым саласына айналуға.

Қазақстанның цифрлық трансформация жөніндегі бастамасы әлемнің түрлі мемлекеттерінде, интеграциялық бірлестіктерде қолдануға ие бола отырып мүмкін бола алады, мысалы, АҚШ-та, Қытайда, Еуропалық одақта, ЕАЭО-да.

Әлемнің 15-тен астам елі цифрландырудың ұлттық бағдарламасын жүзеге асыруда. Қытай мемлекетінде орналасқан «Интернет Плюс» бағдарламасы арқылы барлық дәстүрлі салалар цифрлық жүйеге біріктілінуде. Ал Сингапур мемлекеті «ақылды экономика» жүйесін қалыптастыруда, Канада мемлекеті болса Торонта қаласында «АКТ хабын» салуда, «Цифрлық экономика»

бағдарламасы бойынша Оңтүстік Корея мемлекеті адам ресурстарын дамытуды, шағын және орта бизнес субъектілерін және АКТ жетістіктерін таратуды қолға алды, ал Дания болса басты назарды «секторлы цифрландыруға» аударуда.

Цифрлық экономиканы құру және дамыту мақсатында Қазақстан Республикасы мемлекеттік деңгейде арнайы стратегиялық «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы қабылданды.

Цифрлық экономика-бұл өндіріс, бөлу, айырбастау және тұтыну жөніндегі экономикалық қатынастардағы интернет, ұялы байланыс, цифрлық технологиялар, яғни виртуалды шындық арқылы жүзеге асырылатын экономикалық қызмет болып табылады [1].

Цифрлық технологиялар кезінде виртуалдылық нақты өнімділікке айналады және үлкен

мультипликативті әсері бар күш болып, өйткені ол үнемділікпен, ашықтықпен ерекшеленеді.

Бұның басты ерекшелігі, ақпараттық технологиялардың, олардың түбегейлі өзгеруінің психологиялық қабылдауын білдіреді. Жаңаша ойлауды, білім беру әдістерін, технологиялық жаңаруды ресурстық қамтамасыз етуде жаңа тәсілдерді іздеуді қажет етеді. Ғылыми ортада цифрлық технологияларды енгізудің әлеуметтік-экономикалық әсерін зерттеуге, мемлекеттердің арасында байланысты жетілдіру бойынша шарттарды әзірлеуде когнитивті қызығушылықты дамытуда экономикалық, саяси және әлеуметі үшін тәуекелі төмен әлемдік желі болып саналады. Ғылымның гуманитарлы саласын зерттеушілердің басты ғылыми қызығушылығы деп цифрландырудың бірегей әсерімен байланысты әлеумет пен қоғамның барлық салаларын қамтуы болып табылады [2].

Салыстырмалы түрде жаңа белсенді талқыланудағы «әлеуметтік капитал» категориясы азаматтық қоғамның даму деңгейінің сапалық сипаттамасы, заманауи технологиялық трансформацияның табыстылығын анықтайтын фактор, сондай-ақ қоғамның тарихи гуманитарлық құндылықтарды сақтау қабілеті ретінде қалыптасып отыр. Әлеуметтік капиталдың қалыптасуы мен маңыздылығы қарым-қатынастың өзгеруіне байланысты виртуалды технологиялар жағдайындағы адамдар болып табылады.

Ағымдағы тенденцияларды талдау, оны қалыптастыру Қазақстан Республикасы ғылыми жүйесінде басты орынды алады. Бұл негізгі жүйені дамытуға мүмкіндік береді және экономикаға тиімділігін арттыруды жеделдету гипотезалары, цифрлық технологияларға негізделген.

Жалпы қабылданған энциклопедиялық деректерге сәйкес цифрлық экономика шаруашылықтың қызмет ету процесі жүйелеріне кешенді түрде негізделген компьютерлік технологияларды, бағдарламалық қамтамасыз етуді, цифрлық коммуникацияларды және пайдалану желілік коммуникацияларды арттыру болып табылады [3].

Айта кету керек, қазіргі заманғы ғылыми қауымдастықта «цифрлық экономика» ұғымына нақты анықтама жоқ деген тенденция қалыптасқан, ал қолда бар ақпараттар көп факторлы болып табылады.

М.В. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінің доценті, э.ғ.к., А.Энговатова «цифрлық» деген ғылыми гипотезаны келесідей тұжырымдайды, яғни цифрлық экономика – шаруашылық жүргізуші субъектілердің бизнес-процестерінің барлық аспектілері өзгерістерге ұшырайтын жинақтаудың түбегейлі жаңа әдістерінің жиынтығы процесінде ақпараттық деректер мен оны тиімді пайдалану – деп тұжырымдайды [4].

Барлық ресурстық артықшылықтар болған жағдайда Қазақстанның табысқа жету мүмкіндігі жоғары. Тәжірибеге сүйенсек, осы уақытқа дейінгі зерттелінген мемлекеттік бағдарламалардың

қалыптасуында ең басты тежеуші факторы болып әлеуметтік капиталдың төмендігі, мемлекеттік билік, бизнес және қоғам арасындағы байланыстың дұрыс жолға қойылмағандығы, арадағы ашықтық, сенім, жауапкершілік пен мүдде арасындағы алшақтық табылады.

Тағы бір мойындайтын мәселе болып аймақтардағы даму тенденциясының арасындағы алшақтық табылады. Яғни, қалалардың арасындағы қашықтық, ауылдардағы коммуникациялық тораптардың дамымағандығы, облыс және аудан орталықтарының халқының жаңа заманға сай технологияларға жете алмай отырғандығын да ескеруіміз керек.

Зерттеу әдістері

Ғылыми зерттеулер классикалық ғылыми әдістеме негізінде жүргізілді. Негізгі зерттеу әдістері болып талдаушылық және статистикалық болып табылады. Ғылыми алгоритмдік зерттеулер болып аналитикалық есептеу әдісі, Қазақстан Республикасының экономикалық және ұйымдық негіздерінің барлық құрамдас элементтері табылады.

XX ғасырдың екінші жартысынан бастап әлемнің көптеген елдерінің экономикалық дамуындағы маңызды рөлді цифрлық экономика алатынын жоғарыда айтып өттік. Ғылыми-техникалық прогрестің арқасында еңбек өнімділігін арттыру және дамыту, инновациялық орта құру үшін цифрлық активтерді қалыптастыру, қоғамның қол жетімді мүмкіндіктері мен құқықтарын арттыру, әлемдік нарыққа қол жеткізу мен бизнес субъектілерінің бәсекеге қабылеттілігін арттыру, мемлекеттік органдар ұсынатын қызметтердің сапасын арттыру, сол сияқты басқа да біртұтас ақпараттық кеңістік экономиканың дамуына ықпал етуін қамтамасыз ету болып табылады [5].

1995 жылы қазіргі заманғы ақпараттық технологиялардың пайдаланылуына қатысты экономикалық саладағы «цифрлық экономка» түсінігін алғашқылардың бірі болып Н. Негропон енгізді.

Оның пікірінше, цифрлық экономиканың басты артықшылықтары, ол дайын өнімнің нақты салмағының ақпараттық көлеммен алмастыру дәрежесінің болмауы, электронды тауарларды өндіруге кететін шығындардың төмендігін, өнімге қажетті аумақтың аздығын, сонымен қатар интернет желісі арқылы тауарлардың жылдам қозғалуын атап өтеді.

Экономикадағы сандық жүйенің кейбір ерекшеліктері 1-кестеде көрсетілген.

Бизнес субъектілерінің қалыптасуын сандық жүйеге ауыстыру біртіндеп масштабын арттыра отырып, жоғары қарай көтеріліп келеді, ал ол саланың белсенді ойыншылары әлемдік дәрежеде алғашқы орындарға көтерілуде.

Сонымен, Apple, Alphabet, Microsoft, Amazon және Facebook нарықтық капиталдандыру тізімінде әлемдегі ең қымбат компаниялар болып табылады. Бұл тізімдегі ең қымбат американдық емес компания-қытайлық Alibaba Group интернет-са-

тушысы да бар. Бұдан басқа, бүгінде «цифрлық экожүйелердің» мысалдары әртүрлі басқа салалар мен компанияларда да бар [6].

Ғылыми нәтижелер

Қолда бар ақпараттарға сәйкес, әлемнің дамыған елдерінде олардың ЖІӨ сандық экономиканың деңгейі 2015-2021 жылдары арасында 5,1%-дан 6,4%-ға дейін өсті және бұл көрсеткіш 3,6%-дан 4,9%-ға дейін өзгерді. Ресейде бұл үлес 2015 жылы 1,9%, ал 2021 жылы 2,8% құрады. Салыстырмалы түрде артта қалуға қарамастан, біздің ел айтарлықтай жоғары динамиканы көрсететінін атап өтуге болады.

Бүгінгі таңда әлемнің әртүрлі елдеріндегі цифрлық экономиканың дамуының ең дәл көр-

сеткіштерінің бірі Жаһандық қосылу индексі (GCI) болып табылады.

Зерттеу әлемнің 50 елінде жүргізіледі, ал тиімді бағалау үшін 40 параметр көрсеткіш мемлекеттердің екі тобында: яғни цифрлық экономиканың трансформациясын қамтамасыз ету үшін өнімді өндіру және технологиялық параметрлер қолданылды. [7, б. 32]. 2-кестеде GCI көрсеткіші бойынша алғашқы он ел көрсетілген.

Жаһандық қосылу индексі (GCI) көрсететін елдің цифрлық экономикасының даму деңгейі мен жан басына шаққандағы ЖІӨ арасындағы байланыстың регрессиялық талдауын жүргізейік. Талдау нәтижелері бойынша елдің ЖІӨ мен оның GCI көрсеткіші арасындағы сызықтық тәуелділіктің арақатынасы алынды, оны келесідей көрсетуге

1-кесте – Сандық экономикалық жүйенің басты сипаттары	
Сипаты	Экономикаға әсері
Барлық көрсетілетін экономикалық қызмет цифрлық экономиканың платформасымен тікелей байланысты	Экономикалық өатынастағы өзара байланыстар жеңілдейді, қатысушы субъектілердің шығындары төмендейді, қндірушілер мен тұтынушылар үшін қызмет көрсететін қосымшалар ұсынылады, олардың байланысы артады
Жеке дара қызмет көрсететін сервистік моделдің қалыптасуында	Бір бағыттағы интернет-банкинг, тұтынушылардың талаптары мен ұсыныстарын ескере отырып, сандық технологияларды барлық қызмет көрсетуші үшін дербестендіруге мүмкіндік береді
Тауарды өндіруші мен соңғы тұтынушы арасында делдалсыз өзара ірекеттесу жүзеге асады	Тауарды қндіруші мен соңғы тұтынушы арасында қалыптасқан делдалдық қызметтерді азайту, қзара тиімді сала құру үшін алғышарттар жасалынып, тұтыну коперациялары қалыптасады
«Экономиканы ортақ пайдалану» жылдам таралады	Жүйелі цифрландыруды жеделдету дәстүрлі меншік қатынастарын бұлыңғырлауға, «меншік құқықтарының шоғыры» теориялық институционалдық тұжырымдамасын пайдаланудың құқықтық практикасын дамытуға алғышарттар жасайды
Салымдардағы жеке қатысушылардың орны артады	Бизнес процестерді дамытуда кәсіпкерлікке мобильді қосымшаларды дамыту ерекше серпін береді, «жеке тұлғалар экономикасы» секторы кеңеюде және экономика құрылымын «атомизациялаудың» өсу үрдісі пайда болуда
Ескерту – мақала авторларымен құрастырылған	

2-кесте – GCI бойынша әлем елдерінің рейтингі			
Рейтингтегі орны	Елдер	GCI	Жан басына шаққандағы ЖІӨ
1	АҚШ	74	57220
2	Сингапур	72	52755
3	Швеция	70	51136
4	Швейцария	68	78179
5	Ұлыбритания	65	42105
6	Дания	64	53104
7	Оңтүстік Корея	63	25989
8	Нидерланды	63	44828
9	Жапония	62	34870
10	Норвегия	61	69711
Ескерту – 8 әдебиеттерге сәйкес			

болады:

$$ЖІӨ \text{ (номиналды)} = 1514 * GCI - 48390.$$

Бұл жағдайда детерминация коэффициенті 0,60, ал корреляция коэффициенті 0,77, бұл Чед-док қатынасы бойынша факторлар арасындағы тығыз байланысты көрсетеді.

Цифрлық экономика дамуының әлсіз жақтары болып табылатын жаһандық қосылу индексі бойынша Қазақстан Республикасының төмен рейтингі төмендегі мәселелермен байланысты (3-кесте).

Осылайша, цифрлық экономикаға өту жолындағы ел экономикасының трансформация деңгейі мен жан басына шаққандағы ЖІӨ арасындағы тығыз байланыстың жоғары екендігін байқауға болады. Бұл ақпараттық-телекоммуникациялық технологиялардың елдің экономикалық даму деңгейінде маңызды рөл атқаратынын және елдің әлемдік әлемдік нарықта бәсекеге қабілетті болуы үшін экономиканың осы саласын дамыту қажет дегенді көрсетеді.

Қорытынды

Цифрлық экономиканың мәні келесідей болып табылады: цифрлық технологиялардың дамуы арқасында тұтынушы өзіне қажетті қызметтерді жылдам ала алады, интернет-дүкендерден арзан бағамен өнімді сатып алып, ақшасын үнемдей алады. Сандық технологиялар мен экономиканың басты қаруы – осы салаға қатысты қызмет көрсететін қызмет көрсететін саласын дамыту.

Ақпараттық және инновациялық технологиялардың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету де маңызды құрамдас бөлігі болып табылады, бұл халықтың цифрлық экономикаға сенімін қамтамасыз етеді [8].

Сонымен қатар, ғылымда үстемдік еткен прогресс парадигмасына сүйене отырып, біз цифрлық экономиканы дамытудың басты мақсатын пайдалану арқылы өндірілген тауарлар мен қызметтердің сапасын арттыру арқылы халықтың өмірін жақсарту деп санаймыз және заманауи цифрлық технологиялардың, сондай-ақ олардың қолжетімділігін қалыптастырамыз.

3-кесте – Қазақстандағы цифрлық экономиканы дамытудың әлсіз жақтары	
№	Цифрлық экономиканы дамытудың әлсіз жақтары
1	Дамыған елдермен салыстырғанда білім беруде ақпараттық технологияларды пайдалану деңгейінің төмендігі
2	Бірегей отандық ақпараттық өнімді әлемдік нарыққа шығару үшін инфрақұрылымның жоқтығы
3	Ағымдағы цифрлық мүмкіндіктерді және олардың көптеген салалардағы бизнестің тиімділігіне, өнімділігіне және өсу әлеуетіне ықпалын бағаламау, бұл дамыған әлеммен салыстырғанда оларды пайдаланудың төмен деңгейінде көрінеді.
4	Транзиттік және импорттық жүктерді бақылаудың төмендігі
5	Шешім қабылдау үшін көліктің барлық түрлерін бақылау, талдау және болжау қабілетсіздігі
6	Логистикалық инфрақұрылым дамымағандығы
7	Жоғары білікті мамандардың жетіспеушілігі
8	Ақпараттық ресурстардың, бағдарламалық қамтамасыз етудің жеткіліксіз мөлшері
9	Сандық теңсіздіктің кеңею қаупінің жоғарылығы
10	Ашықтық, тұтынушылардың назарын аудару және белсенділік деңгейінің жеткіліксіздігі.

Ескерту – 8 әдебиеттерге сәйкес

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Анализ мирового опыта развития промышленности и подходов к цифровой трансформации промышленности государств-членов Евразийского экономического союза. Евразийская экономическая комиссия. – Москва, 2017: http://www.eurasiancommission.org/ru/act/prom_i_agroprom/dep_prom/. Режим доступа: 09.09.2017 г.
2. Сивуха С.В. Капитал социальный: <http://bourdieu.name/content/social-capital>. Режим доступа: 03.07.2017.
3. Днепров, М.Ю., Мижайчук, О.В. (2019). Цифровая экономика как новая экономическая категория. Вопросы инновационной экономики.
4. Цифровая экономика: как специалист понимает этот термин. [Elektronnyj resurs]. URL: <https://ria.ru/20170616/1496663946.html> (Data obrashcheniya: 06.08.2021).
5. Прокопьева Т.В., Прокопьев А.В., Попова А.Ю. Цифровая экономика – взгляд в будущее // Open innovation: Сб. ст. V Международной научно-практической конференции. Пенза, 2018. С. 97-101.
6. Vertakova Yu. V., Polozhentseva Yu. S. Increase in stability of regional development based on smoothing of territorial inequality: monograph. Stary Oskol: TNT publishing house, 2009. 248 p. (In rus).

7. http://www.huawei.com/minisite/gci/pdfs/Global_Connectivity_Index_2016
8. Отчет о научно-исследовательской работе по теме: Формирование и развитие цифровой экономики в Республике Казахстан: теория и практические меры реализации (промежуточный) / КазНУ им. Аль-Фараби. Алматы, 2018.

Цифровизация экономики: мировой опыт и возможности для Казахстана

¹**ИСКАКОВ Бауыржан Мұратбекұлы**, к.э.н., профессор, iskakov82@mail.ru,

²**КАДРИНОВ Маулет Хасенович**, PhD, старший преподаватель, m.kadrinov@kazatu.kz,

³**ШМАРЛОВСКАЯ Галина Александровна**, д.э.н., профессор, galina.shmarlovskaya@gmail.com,

²**ТОКЕНОВА Сандугаш Мейрамжановна**, PhD, старший преподаватель, Sandi_77@inbox.ru,

¹**АХМЕТЖАНОВ Саламат Нурболатович**, докторант, salamat041090@gmail.com,

¹Университет Туран-Астана, Казахстан, Астана, ул. Дукенулы, 29,

²НАО «Казахский агротехнический исследовательский университет имени С. Сейфуллина», Казахстан, Астана, пр. Женис, 62,

³Белорусский государственный экономический университет, Республика Беларусь, Минск, пр. Партизанский, 26,

*автор-корреспондент.

Аннотация. Цель настоящей научной статьи – обозначить современные тенденции формирования экономических и организационных основ развития цифровой экономики Республики Казахстан, выявить основные проблемы в данных областях и пути их решения. Методы исследования ориентированы на использование комплексных методов, а также используются статистические, сравнительные, логико-структурные и факторные методы анализа. Основным направлением развития Казахстана на ближайшую перспективу является переход к цифровой экономике. Без формирования этой экономической системы ни одна страна не может конкурировать в мировой экономике. По данным самой успешной международной консалтинговой компании Accenture, к 2025 году четверть мировой экономики будет цифровой. По своей природе цифровые технологии могут быстро войти в экономику, изменить формы организации производства, повысить производительность труда, доходы и, соответственно, создать условия для повышения качества жизни населения. Успеха можно добиться, когда эти показатели присутствуют во всех сферах Казахстана. Однако препятствиями на пути развития этой системы является неготовность социальной среды, создаваемой образованием, отношениями бизнеса и граждан, прозрачностью и доверительными отношениями, интересами и ответственностью при реализации государственных программ.

Ключевые слова: цифровая экономика, технологии, социальное развитие, образование, рынок труда, показатели, экономические основы, цифровой рынок, направления цифровизации, эффективность цифровизации.

Digitalization of the Economy: World Experience and Opportunities for Kazakhstan

¹**ISKAKOV Bauyrzhan**, Cand. of Econ. Sci., Professor, iskakov82@mail.ru,

²**KADRINOV Maulet**, PhD, Senior Lecturer, m.kadrinov@kazatu.kz,

³**SHMARLOVSKAYA Galina**, Dr. of Econ. Sci., Professor, galina.shmarlovskaya@gmail.com,

²**TOKENOVA Sandugash**, PhD, Senior Lecturer, Sandi_77@inbox.ru,

¹**AKHMETZHANOV Salamat**, Doctoral Student, salamat041090@gmail.com,

¹Turan-Astana University, Kazakhstan, Astana, Dukenuly Street, 29,

²NCJSC «S. Seifullin Kazakh Agro Technical Research University», Kazakhstan, Astana, Zhenis Avenue, 62,

³Belarusian State Economic University, Republic of Belarus, Minsk, Partisan Avenue, 26,

*corresponding author.

Abstract. The purpose of this scientific article is to identify current trends in the formation of economic and organizational foundations for the development of the digital economy of the Republic of Kazakhstan, to identify the main problems in these areas and ways to solve them. Research methods are focused on the use of complex research methods, as well as statistical, comparative, logical-structural and factor analysis methods. The main direction of development of Kazakhstan in the near future is the transition to a digital economy. Without the formation of this economic system, no country can compete in the world economy. According to the most successful international consulting company Accenture, by 2025 a quarter of the global economy will be digital. By their nature, digital technologies can quickly enter the economy, change the forms of organization of production, increase labor productivity, incomes and, accordingly, create conditions for improving the quality of life of the population. Success can be achieved when these indicators are present in all areas of Kazakhstan. However, the obstacles to the development of this system are the unpreparedness of the social environment created by education, relations between business and citizens, transparency and trusting relationships, interests and responsibilities in the implementation of government programs.

Keywords: digital economy, technology, social development, education, labor market, indicators, economic fundamentals, digital market, digitalization directions, digitalization efficiency.

REFERENCES

1. Analiz mirovogo opyta razvitiya promyshlennosti i podhodov k cifrovoj transformacii promyshlennosti gosudarstv-chlenov Evrazijskogo ekonomicheskogo soyuza. Evrazijskaya ekonomicheskaya komissiya. – Moscow, 2017: http://www.eurasiancommission.org/ru/act/prom_i_agroprom/dep_prom/. Rezhim dostupa: 09.09.2017 g.
2. Sivuha S.V. Kapital social'nyj: <http://bourdieu.name/content/social-capital>. Rezhim dostupa: 03.07.2017.
3. Dneprov, M.Yu., Mihajlyuk, O.V. (2019). Cifrovaya ekonomika kak novaya ekonomicheskaya kategoriya. Voprosy innovacionnoj ekonomiki.
4. Cifrovaya ekonomika: kak specialisty ponimayut etot termin. [Elektronnyj resurs]. URL: <https://ria.ru/20170616/1496663946.html> (Data obrashcheniya: 06.08.2021).
5. Prokop'eva T.V., Prokop'ev A.V., Popova A.YU. Cifrovaya ekonomika – vzglyad v budushchee // Open innovation: Sb. st. V Mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii. Penza, 2018. Pp. 97-101.
6. Vertakova Yu. V., Polozhentseva Yu. S. Increase in stability of regional development based on smoothing of territorial inequality: monograph. Stary Oskol: TNT publishing house, 2009. 248 p. (In rus).
7. http://www.huawei.com/minisite/gci/pdfs/Global_Connectivity_Index_2016
8. Otchet o nauchno-issledovatel'skoj rabote po teme: Formirovanie i razvitie cifrovoj ekonomiki v Respublike Kazahstan: teoriya i prakticheskie mery realizacii (promezhutochnyj) / KazNU im. Al'-Farabi. Almaty, 2018.